

ЧАСТЬ ТРЕТЬЯ

За духовната борба на Българите въ черковно управително (не догматическо) отношение, и за възстановята имъ по тая борба; или въобще: За черковния вопросъ, възбуденъ и подигнатъ въ В. Търново съ съдѣйствието на цѣлата му Епархія въ XIX вѣкъ.

ОБЩИ ИЗГЛЕДЪ

Подъ общото название „Черковенъ вопросъ“, не трѣба да се разумѣва (както до сега е ставало): домогваніята на Българите да се освободятъ отъ духовното черковно управление на грѣцката Цариградска Патриаршія, и нейнитѣ Владици, но трѣба да се разумѣва: „освобожденіето на бѫлгарската народностъ отъ сливаньето ѝ съ грѣцката.“ —

Тая духовна борба впрочемъ на Българите съ грѣцката Патриаршія и съ грѣцките Владици, се е починала єще преди около 1000 години. Преди слѣдователно да пристъпимъ къмъ разказътъ си за духовната революція, приготвена и подигната тукъ въ Търново къмъ края на 1856 година, ние трѣба по напредъ да спомянемъ за причините и за историческите събитія, които сѫ породили тая духовна бѣрба.

Християнската Церква отъ Западъ и Истокъ по доколитѣ и обрядитѣ бѣше *една нераздѣлна*, когато царь Борисъ или Богорисъ прѣ християнската Вѣра въ 861 година, и слѣдъ него и бѫлгарскія народъ. Престолнія градъ на християнската цер-